

סוכנות לקטעי עתונות

רחוב הרברט סמואל 4

ת.ד. 724, טלפון 234252

ירושלים

12 אוקט 1970

דבר
שנתיים ארבע

אילו החליף שחקן את אשכנז

באחור של כמעט 40 שנה נודע לישראל, כי נאוסהמלחמה סרטיההלב של וינסטון צ'רצ'יל לא שודר עליידי המנהיג הבריטי עצמו, אלא עליידי שחקן שהיטיב להקנותו. אותן מלים היסאגרויות, גילתם בחופים... נילתם בהרומ... לעולם לא נזכר... ששמע אותן העולם כולו כקריאתהגר מחפפה, כקול אדיר אך בודד בימים החשוכים ביותר של מלחמת העולם השנייה - היו, לכאורה, אחיות אנשים.

באותו יום היה צ'רצ'יל עסוק בפינוי דנקרק, צרפת עמדה ליסול בדי הגרמנים כפרי בשל, ארתיב עדיין רחוקה היתה מלהצטרף למלחמה. האמנם הדבר הדחף ביותר להצלת בריטניה, שהיתה גם הצלת העולם, שצ'רצ'יל צריך היה לעשותו אז, היה לשדר בעצמו את הנאום שכבר נשא אותו כמה שעות קודם לכן בפלמנט?

כיום אנחנו מבונים כי נהג נכונה, בשעתם, אילו נודעו הדברים, אילו היו משפיעים אחרת.

ישראל שקרא עתה על גילתו של השחקן גורמן שלי, בן 76, כי הוא האיש אשר, מלא סמפון של צ'רצ'יל בשדור - שואל את עצמו בעליבדותו: כיצד היו מתפתחים הדברים בישראל אילמלא סתבו את לוי אשכול בין התיועצות גורלית אתה להתיועצות גורלית אחרת אל המיקרופון לשדר אותו נאום מסורסם שנמנעם אחו בו זעזע את הארץ, ושינה את מהלך הפוליטיקה הפנימית בישראל.

במבט לאחור אפשר לומר, כי טוב היה להפקיד את השידור בידי שחקן שודע לחקות קולו. ההיסטוריה היתה מתפתחת בכיוון טוב יותר, אלא מה? אפשר להיות בטוחים לגמרי כי בישראל, בניגוד לבריטניה, לא היו הדברים נשמרים בסוד 40 שנה, קרוב להודא שלא היו נשמרים בסוד אפילו 40 דקה.

מה היה עולה בגורלה של המלחמה נגד היטלר אילו לא היה לצ'רצ'יל חיש פרופורציה, ואילו לא היתה מסמעת לבריטניה מוטב לא לחשוב.

חנה זמר